

19. Sodalicia Pań Wiejskich Ziemi Jarosławskiej.

Pierwsza myśl założenia Kongregacji „Dzieci Marji“ Pań w Jarosławiu powstała we wrześniu 1901 r. podczas rekolekcji u SS. Felicianek, pod przewodnictwem O. Bratkowskiego, za inicjatywą Jadwigi księżny Czartoryskiej. Plan ten w niedługim czasie urzeczywistniono.

Dnia 20 września 1901 r. przystąpiło do Kongregacji 41 Pań, z których 13 otrzymało zaraz medale, a reszta zapisala się jako aspirantki.

Kongregacja obrała za swą Patronkę Matkę Boską Dobrej Rady i pod tem wezwaniem została agregowaną do Kongregacji rzymskiej dyplomem, przysłanym z Rzymu w lutym 1902 roku.

Obowiązki Moderatora pełnił do r. 1907 ks. Warzyńiec Motyl, po jego wyjeździe do r. 1919 ks. Leopold Augustyn. Od tego roku aż do 1924 r. moderatora stałego nie było, a zebrania odbyły się zaledwie kilka razy.

Dopiero w r. 1924 objął przewodnictwo nad Kongregacją ks. Zygmunt Męski, proboszcz jarosławski. Prezydentką była księżna Jadwiga Czartoryska od początku powstania Kongregacji aż do r. 1924.

Po jej rezygnacji objęła ten obowiązek p. Marja Lisowiecka.

Do czasu wojny Wydział zmieniał się co trzy lata, po wojnie zaś pierwsze wybory do wydziału odbyły się dopiero w r. 1924.

Zebrania ogólne, poprzedzane posiedzeniem wydziału, odbywały się początkowo w pierwszą sobotę miesiąca, później zaś w dnie dowolne w ochronce SS. Felicianek. Porządek ich był następujący:

Od 8 rano spowiedź, o 9-tej Msza św., od roku 1930 z wystawieniem Najświętszego Sakramentu w monstrancji. W czasie Mszy św. wspólna Komunia św. i nauka ks. Moderatora. Po śniadaniu posiedzenie, poprzedzone modlitwą i odczytaniem protokołu z ostatniego zebrania.. W dalszym ciągu omawiano sprawy, dotyczące działalności Kongregacji, następowały wnioski członków. Zebranie kończyło się modlitwą.

Panie wiejskie obowiązane były do uczestnictwa w zebraniach 4 razy do roku.

Kongregacja rozwijała się bardzo pomyślnie, a że następstwem ożywionej w duszy miłości Boga jest czynna miłość bliźniego, toteż rychło ujawniła się ona w pracy apostołskiej.

Już w pół roku po swoim założeniu Kongregacja zajęła się urządzaniem *rekolekcji dla Panów* z inteligencji, w których wzięło udział ok. 150 Panów. Odtąd corocznie odbywają się staraniem Kongregacji rekolekcje dla inteligencji. W roku 1902 urządziła je Kongregacja dla Pań nauczycielek i tu Bóg użył Swej łaski, gdyż po rekolekcjach 37 Pań przystąpiło do Kongregacji jako aspirantki.

Oprócz rekolekcji dla inteligencji, urządziła Kongregacja od r. 1912 do 1920, z przerwą w 1915, *rekolekcje stanowe*, dla młodzieży rzemieślniczej męskiej i żeńskiej, także dla dziewcząt pracujących w przemyśle i handlu, szczególnie wyszukiwała dziewczęta zajęte w żydowskich pracowniach, zachęcając je do odprawiania rekolekcji. Rezultat był pomyślny o czem świadczą cyfry notowane w protokołach: 1300 — 1500 uczestników.

Już w pierwszych miesiącach istnienia była przy

Kongregacji *szkoła dla sług*. Dziewczęta gromadziły się każdej niedzieli na parę godzin w ochronce, gdzie kongregantki uczyły czytać, pisać, śpiewu, historii polskiej i religji, a ksiądz Moderator udzielał im w czasie wakacyj specjalnych rekolekcji, które trwały do czasu wojny; brało w nich udział 150 — 250 dziewcząt. Drugim dziełem Kongregacji było założenie *szwalni dla ubogich dziewcząt*, która nie tylko miała cel praktyczny, ale ważniejszą jeszcze opiekę moralną, wyrobienie pobożności i cnót chrześcijańskich. Około 40 dziewcząt zajętych było w szwalni.

Działalność Kongregacji zaznaczyła się również wyraźnie w *kołach Pań wiejskich*, gdzie powstały czytelnie dla ludu, ochronki w dwu miejscowościach, oraz zorganizowane dla pracy społecznej i humanitarnej, koło ziemianek.

Dzięki zainteresowaniu i ofiarności Pań sodalisek powstała w r. 1930 na przedmieściu *ochronka*, która z jednej strony zajęła się wychowaniem opuszczonej dziatwy, z drugiej przeciwdziałała elementowi ruskiemu, który przeważa w tej dzielnicy.

Ogromne zasługi humanitarne położyła Kongregacja w czasie wojny i po wojnie, kiedy powstała sekcja K. B. K. (Krakowskiego Biskupiego Komitetu) pod przewodnictwem p. Marji Lisowiekiej. Miała ona na celu opiekę nad dziećmi osieroconymi w czasie wojny. Wynikiem jej działalności są *dwa domy sierót* w Jarosławiu.

Staraniem również kongregantek powstała w r. 1915 *kuchnia bezpłatna* u OO. Reformatów, u SS. Albertynek i trzecia tania dla młodzieży.

Bardzo gorliwie pracowała też *sekcja szpitalna* pod przewodnictwem p. Dobrzańskiej. Zajmowała się ona urządzeniem gwiazdki dla żołnierzy, dostarczając książek i gazet, a wszystko w duchu miłości Chrystusowej, z myślą o zbawieniu dusz.

W najtrudniejszych pod tym względem czasach, powstała *sekcja aprowizacyjna* w r. 1917.

Rozpoczęła również Sodalicia żywą walkę ze złemi i gorszącymi wydawnictwami. Z jej inicjatywy powstaje kramik w 1911 r. przy kościele parafjalnym, który propaguje pisma wartościowe o podłożu religijnem.

Powstała także *biblioteka religijna* sodalicyjna, którą znaczniejszymi darami zasiłały ks. Czartoryska, pp. Górską i Poleska.

W dalszym ciągu powstaje *sekcja Eucharystyczna* w r. 1916. Nabożeństwa połączone z adoracją odbywały się bardzo uroczystie co miesiąc w pierwszy piątek lub czwartek. W Wielki Czwartek, Piątek i Sobotę organizowana była stała adoracja sodalisek w kościele parafjalnym, zaś z Wielkiego Piątku na Sobotę adoracja całonocna.

W r. 1926 sekcja Eucharystyczna zorganizowała pracownię, w której naprawia się bieliznę i szaty kościelne.

Na zewnątrz manifestowała Kongregacja swą żywotność biorąc udział w rozmaitych zjazdach, jako to w Kongresie Marjańskim we Lwowie w r. 1904, a w kilka lat później w Przemyślu. Na zjazdy diecezjalne w Przemyślu, Krośnie i Jasle, oraz na zjazd wszystkich polskich stowarzyszeń w Krakowie w 1917 r. wysyłała Sodalicia swoje delegatki.

23. VIII. 1904 uczciła Sodalicia 50-letnią rocznicę ogłoszenia dogmatu Niepok. Poczęcia Najśw. M. Panny